

Klankbordgroep Werk en Inkomen

Cliëntenraad W&I Wassenaar, Cliëntenraad Voorschoten, Participatieraad Leidschendam-Voorburg

**Aan
Gemeente Leidschendam-Voorburg
t.a.v. het Hoofd van de Afdeling Werk en Inkomen
de heer P. Blom
Postbus 1005
2260 BA LEIDSCHENDAM**

Voorburg 1 december 2016
Betreft Advies Schuldhulpverlening 2017-2020
Uw brief van -
Uw kenmerk -
Bijlage Vragen vanuit de Klankbordgroep W&I
c.c. (digitaal) P. Blom, S.X. de Kleijn, A. Timmerman

Geachte heer Blom,

De Klankbordgroep heeft kennis kunnen nemen van het Beleidsplan Schuldhulpverlening voor de jaren 2017 - 2020. Vanuit verschillende geledingen binnen de Klankbordgroep heeft u inmiddels de nodige aandachtspunten ontvangen, die in meer of mindere mate hun weg naar de definitieve versie van het Beleidsplan Schuldhulpverlening hebben gevonden (zie de bijlagen). We kijken dan ook terug op een plezierige samenwerking.

De "definitieve" versie geeft ons desalniettemin nog aanleiding tot enige opmerkingen, die in het navolgende gedeelte kort worden toegelicht.

"Vroegsignalering"

Om schuldhulpverlening, waar mogelijk, te voorkomen respectievelijk de mogelijkheden binnen de schuldhulpverlening te verruimen is het noodzakelijk een oplopende schuldenproblematiek in een vroegtijdig stadium te signaleren. Inhoudelijk wordt in deze rapportage echter geen aandacht aan "vroegsignalering" besteed.

De Klankbordgroep onderstreept het belang van "vroegsignalering" en zou dit onderwerp ook graag nader willen doorspreken. Wij verzoeken de maatregelen te treffen om een adequate standaardrapportage samen te stellen waarin de herkomst van "vroegsignaleringen", het aantal "verrassingen aan de poort", alsmede de achtergrond van niet/te laat-gesignaleerde schuldenposities worden toegelicht.

De Klankbordgroep maakt zich in dit verband ook zorgen om de toepassing van de verantwoordelijkheidsladder (pagina 6/7). Indien de toepassing van de verantwoordelijkheidsladder er toe leidt, dat er toch later wordt ingegrepen, werkt dit in onze ogen contraproductief op de "vroegsignaleringen". Wij adviseren de gemeente om het begrip "verantwoordelijkheid" niet zodanig ruim in te vullen dat er in bepaalde gevallen niet wordt ingegrepen.

Volledigheid hulpverlening

In de rapportage wordt kenbaar gemaakt dat bij aanvang van een proces van schuldhulpverlening wordt geselecteerd of een cliënt wel of niet voor dit proces in aanmerking komt. Daarnaast worden ook gaandeweg het traject cliënten uit de schuldhulpverlening verwijderd.

Graag vernemen wij op reguliere basis hoeveel personen worden geweerd, respectievelijk uitgesloten, uit het proces van schuldhulpverlening en aansluitend hoe de zorg voor deze cliënten vervolgens wordt ingericht. De Klankbordgroep stelt zich op het standpunt, dat voor alle mogelijke cliënten een zorgtraject

Klankbordgroep Werk en Inkomen

Clëntenraad W&I Wassenaar, Clëntenraad Voorschoten, Participatieraad Leidschendam-Voorburg

beschikbaar dient te zijn. Graag vernemen we daarbij van welke specifieke zorgtrajecten voor deze categorie personen gebruik is gemaakt (bijvoorbeeld ondersteuning in natura, beschermingsbewind, overnemen financieel beheer, schuldhulpmaatjes en/of andere zorgtrajecten).

Voor wat betreft de beleidsregels (artikel 3 lid 1) adviseren wij u tevens om weer te geven welke criteria worden gehanteerd om iemand uit te sluiten van de schuldhulpverlening. De klankbordgroep pleit ervoor dat een eventuele uitsluiting wordt gemotiveerd in een schriftelijke beschikking, waarop aantekenen van bezwaar en beroep mogelijk is.

Breed en smal moratorium

De Klankbordgroep heeft de indruk, dat de begrippen "breed" en "smal" moratorium soms in de beleidsregels worden verward (bijvoorbeeld in artikel 3 lid 3). In onze ogen is het "breed" wettelijk moratorium een mooi instrument, dat door de gemeente vroeg in het proces kan worden ingezet.

Bij het brede moratorium hoeft er nog geen sprake te zijn van een bedreigende situatie. Al bij een instabiele financiële situatie, die wordt veroorzaakt door één of meer schuldeisers, kan het instrument worden toegepast. Het instrument is vervolgens van kracht voor alle schuldeisers van de schuldenaar. Bij het breed wettelijk moratorium is het de gemeente die dit instrument kan/moet invoeren. De schuldenaar heeft die bevoegdheid niet.

Het smal moratorium heeft minder toepassingsmogelijkheden. Zo kan het smal moratorium slechts worden toegekend in de volgende drie bedreigende situaties:

1. Gedwongen woningontruiming
2. Beëindiging van gas, elektra of water (afsluiting)
3. Opzegging of ontbinding van de zorgverzekering

Het smal moratorium is beperkt tot de verhuurder, energieleverancier en zorgverzekeraar en kan pas worden ingezet als er concreet zicht bestaat op een schuldregeling. De schuldenaar kan bij de rechtbank zelf om een smal moratorium verzoeken indien er sprake is van een bedreigende situatie.

Mogelijkheid tot inzetten van een "dwangakkoord"

Door de rechtbank kan een dwangakkoord worden opgelegd als één of meer schuldeisers weigeren mee te werken aan een minnelijk traject. Naar onze mening verdient deze mogelijkheid vermelding in de beleidsregels.

Prestatieindicatoren voor de uitvoering

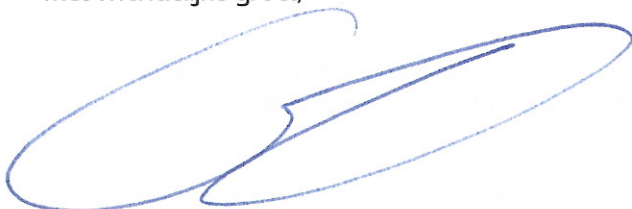
Voor wat betreft de prestatieindicatoren maken we u graag opmerkzaam op de navolgende punten:

- blz. 21 budgetbeheer. Gesteld wordt dat budgetbeheer binnen twee weken wordt opgestart. Onduidelijk is vanaf welk moment. Bovendien is niet helder of hieraan kosten voor de cliënt zijn verbonden;
- blz. 22 meekijken in het shv-traject en bij budgetbeheer. Er is sprake van een digitale raadpleegmodule. Wij pleiten ervoor om eventueel overzichten per post te kunnen ontvangen. Immers, niet iedereen beschikt over een pc of internet, dan wel de vaardigheden die daarvoor vereist zijn;

Ten slotte kan worden opgemerkt dat het belangrijk is om de cliënten te blijven betrekken bij het betalen van rekeningen en het financieel beheer. Als de schuldhulpverlening na drie jaar wordt afgesloten, is het belangrijk dat de cliënt over de benodigde vaardigheden beschikt. Anders is de kans op terugval erg groot.

Wij vertrouwen erop, dat ons eindadvies nog bij de definitieve uitwerking van het beleid voor schuldhulpverlening kan worden betrokken.

Met vriendelijke groet,

Mathias den Exter Bc
H.o.n. Secretaris Klankbordgroep W&I

Klankbordgroep Werk en Inkomen

Clëntenraad W&I Wassenaar, Clëntenraad Voorschoten, Participatieraad Leidschendam-Voorburg

Bijlage

Advies en vragen vanuit de klankbordgroep naar aanleiding van het conceptplan Schuldhelpverlening

Wassenaar 21 oktober 2017.

Opmerkingen, kanttekeningen en vragen bij het Concept SHV 201702020 van de Clëntenraad W&I Wassenaar.

- Het doet ons goed te merken dat er goed is geluisterd naar de achterban. Met name preventie en nazorg zijn erg belangrijk gebleken de laatste jaren en daar wordt de komende jaren meer op ingezet.
- (blz. 4) Schuldhelpverlening is gebaseerd op vier beleidsuitgangspunten:
Wij missen in het 2^e beleidsuitgangspunt "schuldenpakket, motivatie en vaardigheden bepalen het maximaal haalbare" de kwaliteit van de schuldhulpverlening als medebepaler van het maximaal haalbare.
- Op blz. 6 worden de percentages genoemd van het aantal verwachte aanvragen voor SHV per jaar per gemeente. Omgerekend naar aantallen betekent dat voor W 50 aanvragen, voor V ook 50 aanvragen en voor VL 300 aanvragen. In de tabel op blz. 15 zijn die aantallen verdubbeld. Graag toelichting.
- Als het totaal aantal verwachte aanvragen, 400 per jaar voor de drie gemeenten, volgens de treden 1 t/m 4 van de verantwoordelijkheidsladder worden aangepakt dan dienen er alleen kosten voor de treden 3 en 4 te worden begroot. De begroting van het aantal te betalen aanvragen zou ons inziens dus moeten worden verlaagd.
- De treden 1 en 2 vragen momenteel al de inzet van een groot aantal (gecertificeerde/opgeleide) vrijwilligers. de complexiteit van de schuldhulpverleningsvragen én het aantal daarvan neemt gestaag toe. De praktijk leert dat de huidige schuldhulpverlenende vrijwilligers met een aantal van 2 tot 3 cliënten hun handen al vol hebben; Wij vragen ons af of het lukt
- Om te voorkomen dat er geen controle is over de uitgaven schuldhulpverlening en het budget ontoereikend wordt, wordt elk kwartaal een meting van meldingen en aanvragen gedaan. Is het mogelijk dat in ieder geval de CRW de resultaten van die kwartaalmetingen toegestuurd krijgt?
- Wordt er bij de kwartaalmeting van het aantal meldingen uitgegaan van alle meldingen en aanvragen die in trede 3 én 4 worden gedaan?
- Welke omschrijving wordt gehanteerd bij het begrip melding in de kwartaalmetingen?
- Welke omschrijving wordt gehanteerd bij het begrip aanvraag in de kwartaalmetingen??
- Graag toelichting op de begrippen beschermingsbewind en budgetbeheer en op hun onderlinge relatie.
- Als budgetbeheer wordt toegewezen aan niet zelfredzame cliënten is het wel de bedoeling dat dit betaalbaar blijft voor cliënten. Wij vrezen dat zij anders af zullen haken en de kosten op termijn een veelvoud zullen zijn.

Aanvullende opmerkingen CSZ Voorschoten op Beleidsplan SHV

- Het Beleidsplan stelt de problematiek en oplossingen nogal algemeen. Er wordt niet ingegaan op de specifieke problemen die in onze 3 gemeenten spelen. Het noemt bijvoorbeeld geen vrijwilligersorganisaties waar men zaken mee gaat doen.
- Interessant is de vermelding (p.8) van een preventiecoördinator.
Deze krijgt een belangrijk takenpakket; 1. Hij/zij maakt een nota over alternatieven voor beschermingsbewind. 2. Is degene die contact onderhoudt met de vrijwilligersorganisaties, en ten slotte 3. Is degene die de subsidies aan de organisaties verstrekt.
- In 1.8 is sprake onder Projecten van lokale spreekuren. Hiervoor hebben wij reeds in het verleden aandacht gevraagd.
- In pijler 2.2 Stabilisatie wordt de raadpleegmodule genoemd, waardoor klanten zelf hun schuldhulpverleningstraject kunnen volgen. Graag meer uitleg. Wat is hier voor nodig bij de klant?
- Evenals de CR Wassenaar kunnen wij geen verklaring in de tekst vinden voor de verdubbeling van het jaarlijkse aantal verwachte klanten. P. 6 noemt 400 aanvragen en p. 15 spreekt van 600 dossiers voor Leidschendam-Voorburg en 100 dossiers voor elk Wassenaar en Voorschoten.

Klankbordgroep Werk en Inkomen

Clëntenraad W&I Wassenaar, Clëntenraad Voorschoten, Participatieraad Leidschendam-Voorburg

Opmerkingen beleidsplan Schuldhulpverlening conceptplan 2017-2020 (Ilonka Kortbeek, Leidschendam-Voorburg)

Algemeen:

Door zaken als instroomcriteria en een stabilisatietraject kun je de cijfers beïnvloeden en het beeld vertekenen waardoor je ook tot andere resultaten kunt komen. Dit wordt niet inzichtelijk gemaakt. Ter illustratie: de NVVK stelt dat 55% van de schuldhulpverleningstrajecten succesvol verloopt; Plangroep komt tot 77%.

1.3 De zelfredzaamheid van een schuldenaar (bladzijde 5.)

Hierin wordt geen reëel beeld geschetst; de beschreven situatie (verantwoordelijkheidsladder) sluit niet aan bij de werkelijkheid (behoeftepiramide van Maslow).

'Na de verantwoordelijkheidsladder wordt beoordeeld of ondersteuning bij de hulpvraag van de schuldenaar bijdraagt aan participatie en het voorkomen van maatschappelijke kosten.' Dit lijkt strijdig met de Leidraad Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Hierbij kan men zich afvragen wat er gebeurt als men niet aan de criteria voldoet (hart – wet – euro balans)?

2.1 Pijler 1: Preventie en nazorg (bladzijde 8.)

Vervelend vertrekpunt gemeente bij de uitwerking van preventie en vroegsignalering:

'Schuldenproblematiek is in veel situaties een gedragsprobleem. Verkeerde keuzes, geen bereidheid om bepaalde concessies te doen of het onvermogen om realistische inschattingen te maken, spelen naast levensgebeurtenissen in veel schuldsituaties een rol bij het ontstaan van de financiële problemen.'

2.2 Pijler 2: Stabilisatie Preventie en nazorg (bladzijde 8.)

- Betrek de cliënt bij 'Budgetbeheer en duurzaam financieel dienst verlenen'.
- Hoe functioneel is de stabilisatiefase?

De inhoud van de tabel bovenaan bladzijde 12 lijkt in tegenspraak met het schema bovenaan bladzijde 8.

Voor wat betreft het moment van aanschrijven van de schuldeisers. In de tabel wordt aangegeven dat 'Schuldeisers zijn aangeschreven en het budgetbeheer loopt zodat er rust wordt gecreëerd voor de klant en de doorstroom naar de volgende fase mogelijk wordt.' In het schema lijkt dit nadien te gebeuren.

Het valt mij op dat de speerpunten uit de evaluatie van de WGS en de kabinetsreactie van juli 2016 daarop met aangekondigde maatregelen bijna niet zijn meegenomen in het beleidsplan:

- goede shv staat of valt met de voorwaarde dat deze voor iedereen bereikbaar en toegankelijk is;
- integrale benadering is onmisbaar voor daadwerkelijke verandering in de situatie van mensen;
- aandacht voor preventie en vroegsignalering en bieden van maatwerk;
- decentralisaties in het sociaal domein zorgen ervoor om te komen tot een integrale aanpak van schulden en andere problematiek in het sociaal domein zoals zorg, wonen, werk en inkomen en maatschappelijke ondersteuning;
- professionals in de shv moeten inzicht hebben in gedrag en hoe dit te beïnvloeden, financiële expertise, kennis van juridisch kader van shv, gedegen lokaal netwerk van partners (professionals en vrijwilligers) hebben om maatwerk te kunnen bieden;
- registratie en beschikbaarheid van gegevens binnen gemeentelijke shv. Inzicht is nodig in wie zich meldt voor shv, wie welk aanbod wordt gedaan, wat het effect daarvan is en wacht- en doorlooptijden. Hiermee kan de effectiviteit gemeten worden en ook kan de gemeente zich vergelijken met andere gemeenten. Verschillende gemeenten hanteren verschillende definiëringen wat al dan niet onder shv valt. Hierdoor is onduidelijk hoeveel mensen uitvallen tussen het moment dat zij hun hulpvraag hebben gesteld en het moment dat zij een aanbod hebben gekregen, of in welke mate de hulpvragers een aanbod hebben gehad.